

JUSTITSMINISTERIET

Lovafdelingen

Sundheds- og Forebyggelsesudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 19. marts 2015
Kontor: Statsrets- og Menneske-
retskontoret
Sagsbeh.: Thomas Kløppenborg
Sagsnr.: 2014-0032-1819
Dok.: 1444331

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 324 (Alm. del), som Folketin-
gets Sundheds- og Forebyggelsesudvalg har stillet til justitsministeren den
5. december 2014. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karina Lorentzen
Dehnhardt (SF).

Mette Frederiksen

/

Louise Vadheim Guldborg

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 324 (Alm. del) fra Folketingets Sundheds- og Forebyggelsesudvalg:

”Vil ministeren redegøre for, hvorvidt der er tale om et brud på FN’s menneskerettighedskonvention, når indsatte i danske fængsler ikke kan få erstatning for fejlbehandling gennem Patienterstatningen?”

Svar:

1. Justitsministeriet har forstået spørgsmålet således, at det ønskes oplyst, om det er i strid med forbuddet mod diskrimination i artikel 26 i FN’s konvention om borgerlige og politiske rettigheder, at Patienterstatningens dækningsområde ikke omfatter behandling udført af sundhedspersonale ansat i fængselsvæsenets sygeklinikker.

Da artikel 14 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK) også indeholder et forbud mod diskrimination, vil Justitsministeriet ved besvarelsen af spørgsmålet ligeledes inddrage denne bestemmelse.

2. Artikel 26 i FN’s konvention om borgerlige og politiske rettigheder har følgende ordlyd:

”Alle mennesker er lige for loven og er berettigede til lovens ligelige beskyttelse uden nogen forskelsbehandling. I denne henseende skal loven forbyde enhver forskelsbehandling og sikre alle ligelig og effektiv beskyttelse imod forskelsbehandling af nogen grund, herunder race, hudfarve, køn, sprog, religion, politisk eller anden anskuelse, national eller social herkomst, formueforhold, fødsel eller anden stilling.”

Bestemmelsen indeholder et selvstændigt diskriminationsforbud, som kan anvendes uafhængigt af de rettigheder, der er anerkendt i de øvrige bestemmelser i konventionen. Opregningen af diskriminationsgrunde i bestemmelsen er ikke udtømmende, jf. formuleringerne ”herunder” samt ”eller anden stilling”.

Det følger af praksis fra FN’s Menneskerettighedskomiteé, at ikke enhver forskelsbehandling vil udgøre diskrimination i henhold til artikel 26. Der vil således ikke være tale om diskrimination i strid med artikel 26, hvis kriterierne for forskelsbehandlingen er objektive og rimelige, og formålet med forskelsbehandlingen er berettiget i henhold til konventionen, jf. f.eks. komitéens udtalelse af 27. juli 2009 i sag nr. 1493/2006, *Rosalind Williams Lecraft mod Spanien*, præmis 7.4.

3. Artikel 14 i EMRK har følgende ordlyd:

”Nydelsen af de i denne konvention anerkendte rettigheder og friheder skal sikres uden forskel på grund af køn, race, farve, sprog, religion, politisk eller anden overbevisning, national eller social oprindelse, tilhørighed til et nationalt mindretal, formueforhold, fødsel eller andet forhold.”

Bestemmelsen indeholder – i modsætning til artikel 26 i FN’s konvention om borgerlige og politiske rettigheder – ikke et selvstændigt forbud mod forskelsbehandling, idet forbuddet kun gælder i tilknytning til de rettigheder og friheder, der er anerkendt i de øvrige bestemmelser i konventionen og de tilhørende protokoller. Opregningen af diskriminationsgrunde er ikke udtømmende, jf. formuleringen ”eller andet forhold”.

Når det skal vurderes, om en person har været udsat for forskelsbehandling i strid med artikel 14, tager Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol i sin retspraksis udgangspunkt i, om andre personer, der befinder sig i en lignende eller sammenlignelig situation, nyder en mere fordelagtig behandling.

Hvis der ikke er tale om sammenlignelige situationer, vil der allerede af den grund ikke være tale om forskelsbehandling i strid med artikel 14. Er der omvendt tale om sammenlignelige situationer, vil Menneskerettighedsdomstolen lægge vægt på, om der er en objektiv og rimelig begrundelse for forskelsbehandlingen, jf. f.eks. Menneskerettighedsdomstolens dom af 14. juli 2014 i sag nr. 37359/09, *Hämäläinen mod Finland*, præmis 108. Det vil sige, om forskelsbehandlingen varetager et anerkendelsesværdigt formål, og om der er en rimelig grad af proportionalitet mellem det anvendte middel og det formål, der søges realiseret, jf. Jon Fridrik Kjølbro, *Den Europæiske Menneskerettighedskonvention – for praktikere*, 3. udgave (2010), side 897. Medlemsstaterne har efter praksis en vis skønsmargin ved vurderingen af, om forskelle i ellers sammenlignelige situationer kan begrunde en forskelsbehandling, jf. f.eks. dom af 28. november 1984 i sag nr. 8777/79, *Rasmussen mod Danmark*, præmis 40.

4. I ministeren for sundhed og forebyggelses besvarelse af 17. december 2014 af spørgsmål nr. 323 (Alm. del) fra Folketingets Sundheds- og Forebyggelsesudvalg er der bl.a. anført følgende om Patienterstatningens dækningsområde:

”Patienterstatningens dækningsområde fremgår af § 19 i lov om klage- og erstatningsadgang inden for sundhedsvæsenet.

Ifølge lovens § 19, stk. 1, nr. 1, ydes erstatning til patienter eller efterladte til patienter, som her i landet påføres skade i forbindelse med undersøgelse, behandling el. lign., som er foretaget på et sygehus eller på vegne af dette.

Skader påført af sundhedspersoner ansat i fængslernes sygeklinikker er således ikke omfattet af patienterstatningens dækningsområde, idet fængslernes sygeafdelinger henhører under Kriminalforsorgen og ikke sundhedsvæsenet, og derfor ikke er omfattet af lovens § 19, stk. 1, nr. 1. Dog vil en privat klinik, der udfører behandling af indsatte i fængsler ifølge samarbejdsaftale med Kriminalforsorgen, være omfattet af dækningsområdet, jf. lovens § 19, stk. 1, nr. 5.

I det omfang indsatte i fængsler bliver behandlet på et sygehus eller af en speciallæge uden for fængslet, jf. § 2, stk. 2-4, i Justitsministeriets bekendtgørelse af 374 af 17. maj 2001 om sundhedsmæssig bistand til indsatte i kriminalforsorgens institutioner, falder evt. patientskader, som påføres i den forbindelse ind under patienterstatningens dækningsområde, jf. lovens § 19, stk. 1, nr. og 5.”

Det fremgår endvidere af ministeren for sundhed og forebyggelses besvarelse af 17. december 2014 af spørgsmål nr. 322 (Alm. del) fra Folketingets Sundheds- og Forebyggelsesudvalg, at et udvalg nedsat af Sundhedsministeriet i betænkning nr. 1346/1997 om revision af lov om patienterstatning anførte, at udvalget ikke kunne anbefale, at fængselsvæsnets sygeklinikker blev omfattet af patienterstatningens dækningsområde. Udvalget fandt således, at de administrative procedurer og omkostninger ved at lægge området ind under loven ville være ude af proportion med det ringe antal skader.

5. For så vidt angår spørgsmålet om adgang til erstatning efter Patienterstatningen, kan det indledningsvis oplyses, at krav på erstatning i anledning af en skade efter Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis må anses for omfattet af beskyttelsen af ejendomsretten i artikel 1 i 1. Tillægsprotokol til EMRK, jf. dom af 20. november 1995 i sag nr. 17849/91, *Pressos Compania Naviera S.A. mod Belgien*, præmis 31. Det betyder, at forskelle i adgangen til patienterstatning må anses for omfattet af artikel 14 i EMRK, jf. artikel 1 i 1. Tillægsprotokol.

Justitsministeriet lægger i den forbindelse endvidere til grund, at forskels-

behandling af indsatte i fængsler i forhold til andre borgere er omfattet af begreberne ”anden stilling” og ”andet forhold”, jf. henholdsvis artikel 26 i FN’s konvention om borgerlige og politiske rettigheder og artikel 14 i EMRK.

Justitsministeriet finder endelig, at situationen for indsatte i fængsler umiddelbart må kunne sammenlignes med situationen for andre borgere, når det gælder spørgsmålet om adgang til patienterstatning for skade efter behandling udført af sundhedspersonale. Dette må gælde, uanset at situationen for indsatte i fængsler – bl.a. som følge af de begrænsninger, der ligger i frihedsberøvelsen – ikke i almindelighed vil kunne sammenlignes med situationen for borgere, der ikke er fængslet.

Det anførte indebærer, at den forskelsbehandling, der opstår ved, at Patienterstatningens dækningsområde ikke omfatter behandling udført af sundhedspersonale ansat i fængselsvæsenets sygeklivnikker, jf. pkt. 4, kun vil være i overensstemmelse med artikel 26 i FN’s konvention om borgerlige og politiske rettigheder og artikel 14 i EMRK, jf. artikel 1 i 1. Til-lægsprotokol, hvis forskelsbehandlingen er objektivt og rimeligt begrundet.

Som det fremgår af pkt. 4 ovenfor, har et udvalg nedsat af Sundhedsministeriet i betænkning nr. 1346/1997 anbefalet, at fængselsvæsenets sygeklivnikker ikke blev omfattet af Patientforsikringens dækningsområde, idet udvalget fandt, at de administrative procedurer og omkostninger ved at lægge området ind under loven om klage- og erstatningsadgang inden for sundhedsvæsenet ville være ude af proportion med det ringe antal skader.

Det er umiddelbart Justitsministeriets opfattelse, at rent administrative og økonomiske overvejelser ikke alene kan begrunde den forskelsbehandling, der opstår ved, at Patienterstatningens dækningsområde ikke omfatter behandling udført af sundhedspersonale ansat i fængselsvæsenets sygeklivnikker.

Det bemærkes i den forbindelse i øvrigt, at det fremgår af ministeren for sundhed og forebyggelses besvarelse af 17. december 2014 af spørgsmål nr. 323 (Alm. del) fra Folketingets Sundheds- og Forebyggelsesudvalg, at Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse er i færd med en analyse af Patienterstatningens dækningsområde, og at spørgsmålet om, hvorvidt behandling udført af sundhedspersonale ansat i fængselsvæsenets sygeklivnikker skal være omfattet af dækningsområdet, indgår i analysen.